

PILIPINO A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
PILIPINO A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
FILIPINO A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Monday 8 May 2000 (morning)

Lundi 8 mai 2000 (matin)

Lunes 8 de mayo del 2000 (mañana)

3 hours / 3 heures / 3 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Section A: Write a commentary on one passage. Include in your commentary answers to all the questions set.
- Section B: Answer one essay question. Refer mainly to works studied in Part 3 (Groups of Works); references to other works are permissible but must not form the main body of your answer.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- Ne pas ouvrir cette épreuve avant d'y être autorisé.
- Section A : Écrire un commentaire sur un passage. Votre commentaire doit traiter toutes les questions posées.
- Section B : Traiter un sujet de composition. Se référer principalement aux œuvres étudiées dans la troisième partie (Groupes d'œuvres) ; les références à d'autres œuvres sont permises mais ne doivent pas constituer l'essentiel de la réponse.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Sección A: Escriba un comentario sobre uno de los fragmentos. Debe incluir en su comentario respuestas a todas las preguntas de orientación.
- Sección B: Elija un tema de redacción. Su respuesta debe centrarse principalmente en las obras estudiadas para la Parte 3 (Grupos de obras); se permiten referencias a otras obras siempre que no formen la parte principal de la respuesta.

BAHAGI A

Sumulat ng isang komentaryo tungkol sa isa sa mga sumusunod na sipi:

1. (a)

Nang iuwi si Puring ng asawang si Narcing sa Mulawin ay ikinulong din siya nito sa tradisyonal na pamamalakad ng pamilya nito. Gustong makawala si Puring.

Pinakinggan ni Narsing ang tiyan ni Puring at saka tumingala siya, “Wala pa ba ’yan?”

5 Umiling si Puring

“Pa’no nangyari ’yon? Ang tagal na tayong kasal wala pa rin? Baka pinipigil mo?”

“Ba’t ko pipigiling?”

“Importante sa’kin ang magkaanak!”

10 Di na kumibo si Puring. Naalala ni Puring ang sinabi ng kanyang ina noong bata pa siya: “Ang mga lalaki ay lumalaki at nagkakabigote at tumatanda pero habing panahong nananatiling bata. Ang mga babae ang nagsisilbing ina ng lahat ng mga lalaki.”

15 Nakahiga si Puring sa papag malapit sa bintana. May biglang pumasok na bulaklak sa bintana. Parang may nagtapon. Kinuha niya ito at dali-daling dumungaw sa labas para malaman kung saan o sino ang nagtapon ng bulaklak. Ngunit wala siyang nakita. Araw-away sa tuwing bago sumapit ang orasyon ay may nagtatapon ng bulaklak sa kanyang kuwardo. Kung anu-anong paraan ang ginawa niya upang mahuli ang nagtatapon ng bulaklak pero di siya nagtagumpay. Inilihim niya ang lahat, lalo na kay
20 Narcing.

Isang araw, sa tabi ng batis, napagmasdan ni Puring si Goryo, ang pipi, habang nagluluto ito ng uling. Iisa ang suspetsa niya, si Goryo. At mula noon naging intresado siya sa buhay nito.

25 Naglakad si Goryo, pasan-pasan ang kanyang tiklis ng uling. Sapagkakataong ito, sumunod si Puring sa kanya. Sa tuwing lumigon si Goryo, nagtatago si Puring at wala siyang nakikita.

Naisip ni Puring na magkapareho lang sila ng kapalaran. Kapwa estranghero sa Mulawin, kapwa malungkot, kapwa nag-iisa.

- 30   Magkatabing nakahiga sina Narcing at Puring nang gabing yoon. Tulog na si Narcing. Pero gising pa si Puring. Maski katabi si Narcing ay si Goryo pa ang nasaisip niya. “Kawawa naman ito,” sabi niya sa sarili “Kailangan nito ng tagapag-alaga, kailangan nito ng ina.”

Ricardo Lee *KARNAL* (1982)

- Ano ang tema ng siping ito? Ipaliwanag ang iyong sagot.
- Anong uri ng relasyon mayroon si Puring at Narcing? Si Puring at Goryo?
- Suriin ang kalagayan ng damdamin ni Puring sa siping ito.
- Batay sa siping ito, may mga symbolo bang ginamit ang may akda? Ipaliwanag at patunayan ang iyong sagot.
- Batay sa siping ito, magbigay ng komentaryo sa istilo ng pananalaysay ng may-akda.

1. (b)

Mga kasadores dito ay padala
Sanhi daw sa gulo'y lilipunlin nila
Ngunit hindi laban yaong kinikita
Kundi ang mang-umit ng manok at baka.

5 Yaong mga bayang sa tahimik kanlong
Sa mga Kastila'y siyang kinahayon,
Ang bawat makita nilang malalamon
Pinag-aagawan dahilan sa gutom.

10 Buong kabahayan ay sinasaliksik,
Pilak na makita sa bulsa ang silid;
Gayon ang alahas at piniling damit
Katulad ay sisiw sa lambas dinagit.

Sa mga babae na matatagpuan
Mga unang bati'y ang gawang mahalay;
15 Kamuntik man lamang di nagpipitagan
Sa puring malinis na iniingatan.

At ang mga lakong kamatis (at) pakwan,
Milon, at iba pang pinamuhunanan
Walang nalalabi sa pag-aagawan
20 Ng mga Kastila kung matatagpuan.

Lahat ng makita nilang maggagatas
Agad haharangin, dada'nin sa bulas,
Tuloy lalaklakin ng mga dulingas
Anupa nga't wala nang pinalalampas.

25 Ngalang "cazadores" hindi nararapat
Kundi "sacadores" ang ukol itatawag;
Bakit sa (tagaa'y) malayo at agwat
Mandi'y halataing matakaw at duwag.

Andres Bonifacio *Ang Mga Cazadores* (1896)

- Anong uri ng tula ito? Ipaliwanag ang iyong sagot.
- Ano ang tema ng may-akda?
- Ano ang layunin ng may-akda? Ibase ang sagot mula sa ibat-ibang bahagi ng tula.
- Magkomentaryo sa paggamit ng mga imahen sa tula.
- Paano mabisa o hindi mabisa ang makata sa pagpapahayag ng kanyang mensahe?

BAHAGI B

Sumulat ng isang sanaysay tungkol sa isa sa mga sumusunod. Dapat ibatay ang sagot sa dalawa o higit pa, sa apat na akdang pinag-aralan mo sa Bahagi 3. Maaaring tumukoy sa iba pang mga akda pero hindi ito dapat maging pangunahing laman ng iyong sagot.

Ang Sanaysay: Ang Paglitaw ng Pilosopiyang Pilipino

2. *Alinman sa dalawa:*

- (a) Ipaghambing ang mga pagkakaiba at pagkakapareho ng mga tema ng mga sanaysay na pinagaralan. Magbigay ng mga halimbawa.

o
- (b) Alin sa mga sanaysay na pinagaralan ang nagpapatingkad at tumutulak sa pagpapaunlad ng Pilosopiyang Pilipino? Ipaliwanag kung paano sila nagging epektibo sa pagsulong ng Pilosopiyang Pilipino.

Ang Nobela: Mga Larawan ng Lipunan

3. *Alinman sa dalawa:*

- (a) Mula sa mga akdang pinag-aralan, may iisang tema bang lumilitaw? Ano ito at bakit sa palagay mo ito ang lumalabas na temang kumon? Gamiting ang mga pinag-aralang akda bilang mga halimbawang susuporta sa iyong sagot.

o
- (b) “Ang nobelang naglalarawan ng lipunan ay kayang baguhin ang lipunang nilalarawan nito.” Sangayon o di sangayong kayo dito. Ipaliwanag ang iyong sagot. Gamitin ang mga akdang pinag-aralan bilang halimbawang susuporta sa iyong sagot.

Ang Maikling Katha: Salamin ng Realismong Sosyal

4. *Alinman sa dalawa:*

- (a) Paano o ano-anong mga pamamaraan naipapakita ang Realismong Sosyal sa mga maikling katha? Magbigay ng mga halimbawa mula sa dalawa o tatlong mga pinag-aralang akda.

o
- (b) Ano sa mga katangian ng maikling katha ang pinaka mahalagang pamamaraan sa pagsasalamin ng realismong sosyal. Bakit? Ibatay ang sagot mula sa dalawa o tatlong mga pinag-aralang akda.

Ang Tula: Tradisyon ng Nasyonalismo

5. *Alinman sa dalawa:*

- (a) Ang mga tula ay pankaraniwan nasusulat sa personal na tinig. Gaano ka tutoo ito sa mga pinagaralang mga tula? Ipaliwanag ang iyong sagot at magbigay ng mga halimbawa mula sa mga akdang pinagalaran.

o

- (b) Ano-anong mga simbolo na ginagamit sa mga tulang pinag-aralan ang mga simbolo rin ng Nasyonalismo? Magbigay ng tatlo o mahigit pang halimbawa at ipaliwanag ang iyong sagot.

Ang Dula: Isang Martsa sa Kalayaan

6. *Alinman sa dalawa:*

- (a) Pag-usapan ang pagkakaiba at pagkakatud ng pangbungad na eskena ng dalawa or higit pang mga dulang pinag-aralan. Paano mabisa or di-mabisa ang kanilang pangbungad na eskena upang maging epektibo yong dula.

o

- (b) “Ang teatro at isang epektibong pamamaraan para lamang magbigay-alihw at para lamang pangpalipas ng oras.” Batay sa mga pinagaralang dula, sang-ayon ba kayo ditto? Bakit? Ipaliwanag ang iyong sagot.